SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 14. julija 2005*

V zadevi C-107/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, naslovljen na Sodišče z odločbo Tribunal Supremo (Španija) z dne 1. decembra 2003, ki je prispela na Sodišče 1. marca 2004, v postopku

Comité Andaluz de Agricultura Ecológica

proti

Administración General del Estado,

Comité Aragonés de Agricultura Ecológica,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann (poročevalec), predsednik senata, K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič in E. Levits, sodniki,

* Jezik postopka: španščina.

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. marca 2005,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za špansko vlado E. Braquehais Conesa, zastopnik,

— za grško vlado S. Charitaki, zastopnica, in V. Kontolaimos, zastopnik,

— za Komisijo Evropskih skupnosti S. Pardo Quintillán, zastopnica, in B. Doherty ter F. Jimeno Fernandez, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 17. marca 2005

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2 Uredbe Sveta (EGS) št. 2092/91 z dne 24. junija 1991 o ekološki pridelavi kmetijskih proizvodov in

označevanju tovrstno pridelanih kmetijskih proizvodov in živil (UL L 198, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1804/1999 z dne 19. julija 1999, da se vključi živinoreja (UL L 22, str. 1, v nadaljevanju: Uredba št. 2092/91).

2 Ta predlog je bil vložen v postopku, ki poteka med Comité Andaluz de Agricultura Ecológica in Administración General del Estado.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Uredba št. 2092/91 je določila okvirna pravila Skupnosti o pridelavi, označevanju in nadzoru pridelkov, ki se pridobivajo v postopku ekološke pridelave. Kot izhaja iz njene pete uvodne izjave, je namen te uredbe zagotavljati pogoje lojalne konkurence med pridelovalci takih proizvodov, ki imajo take označbe, zagotavljati preglednost različnih stopenj pridelave in povečati verodostojnost takih proizvodov pri potrošnikih.

4 Člen 2 te uredbe določa:

„V tej uredbi proizvod pomeni proizvod z označbo, ki se sklicuje na postopke ekološke pridelave, kadar se v etiketiranju, reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih tak proizvod ali njegove sestavine opisujejo z oznakami, ki se uporabljajo v vsaki državi članici in kupcu sporočajo, da je proizvod ali so njegove

sestavine pridobljene skladno s pravili pridelave iz členov 6 in 7, in zlasti z naslednjimi strokovnimi izrazi, razen če se taki izrazi ne uporabljajo za kmetijske proizvode v živilih ali očitno nimajo povezave s postopkom pridelave:

— v španščini: ecológico,

— v danščini: økologisk,

— v nemščini: ökologisch, biologisch,

— v grščini: βιολογικό,

— v angleščini: organic,

— v francoščini: biologique,

— v italijanščini: biologico,

— v nizozemščini: biologisch,

— v portugalščini: biológico,

— v finščini: luonnonmukainen,

— v švedščini: ekologisk."

5 Člen 2 Uredbe Sveta (EGS) št. 2092/91, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 392/2004 z dne 24. februarja 2004 (UL L 65, str. 1) in z Aktom o pogojih pristopa Češke republike, Republike Estonije, Republike Ciper, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike in prilagoditvah pogodb, na katerih temelji Evropska unija (UL 2003 L 236, str. 346), predvideva:

„V tej uredbi se proizvod šteje za proizvod z označbo, ki se nanaša na postopek ekološke pridelave, če so pri označevanju, v reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih tak proizvod, njegove sestavine ali posamična krmila opisani z izrazi, ki kupcu sporočajo, da so proizvod ali njegove sestavine pridobljeni v skladu s pravili pridelave iz člena 6. Zlasti naslednji strokovni izrazi, njihove običajne izpeljanke (kakršne so bio, eko itn.) ali pomanjševalnice, sami ali v kombinaciji, štejejo v vsej Skupnosti in v vseh jezikih Skupnosti kot označbe, ki se nanašajo na ekološko pridelavo, razen če se taki izrazi ne uporabljajo za kmetijske proizvode v živilih ali krmi ali očitno nimajo povezave s postopkom pridelave:

— v španščini: ecológico,

— v češčini: ekologické,

— v danščini: økologisk,

— v nemščini: ökologisch, biologisch,

— v estonščini: mahe or /ökoloogiline,

— v grščini: βιολογικό,

— v angleščini: organic,

— v francoščini: biologique,

— v italijanščini: biologico,

— v latvijščini: bioloģiskā,

— v litovščini: ekologiškas

— v madžarščini: ökológiai,

— v malteščini: organiku,

— v nizozemščini: biologisch,

— v poljščini: ekologiczne,

— v portugalščini: biológico,

— v slovaščini: ekologické, biologické,

— v slovenščini: ekološki,

— v finščini: luonnonmukainen,

— v švedščini: ekologisk."

6 Razlogi za spremembo člena 2 Uredbe št. 2092/91 so bili navedeni v drugi uvodni izjavi Uredbe št. 392/2004:

„Uredba (ES) št. 2092/91 za celotno Skupnost predvideva tudi zaščito nekaterih izrazov, ki sporočajo potrošnikom, da so bodisi živila ali krmni proizvodi bodisi njihove sestavine pridobljeni v skladu z ekološko pridelavo, določeno v navedeni uredbi. Ta zaščita se nanaša tudi na običajne izpeljanke ali pomanjševalnice iz teh izrazov ne glede na to, v katerem jeziku se uporabljajo in ali se uporabljajo same ali v kombinaciji z drugimi. Da bi odpravili vsako možnost napačne razlage glede obsega zaščite, je treba ustrezno spremeniti navedeno uredbo."

Nacionalna ureditev

7 Člen 3(1) Kraljevega odloka št. 1852/1993 z dne 22. oktobra 1993 (BOE št. 283, z dne 26. novembra 1993, str. 33528) o postopku ekološke pridelave in predstavitvi kmetijskih pridelkov ter živil je sprva določal:

„V skladu s členom 2 Uredbe št. 2092/91 ima proizvod v vsakem primeru označbo, ki se nanaša na postopek ekološke pridelave, kadar se v etiketiranju, reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih tak proizvod ali njegove sestavine označujejo z označbo ‚ekološki'.

Enako bo možno uporabiti, razen posebnih označb, ki jih lahko uporabijo avtonomne skupnosti, navedbe: ‚obtenido sin el empleo de productos químicos de síntese', ‚biológico', ‚orgánico', ‚biodinámico', in njihova sestavljena imena kot tudi označbi ‚eco' in ‚bio', katerima je ali ni dodano ime proizvoda, njegove sestavine ali njegova znamka."

8 Ta odlok je bil spremenjen s Kraljevim odlokom št. 506/2001 z dne 11. maja 2001 (BOE št. 126, str. 18609). Njegov člen 3(1) odslej določa:

„V skladu s členom 2 Uredbe št. 2092/91, kot je bil spremenjen z Uredbo (ES) št. 1804/1999, se v vsakem primeru šteje, da ima proizvod označbe, ki se sklicujejo na postopek ekološke pridelave, če se pri označevanju, v reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih tak proizvod, njegove sestavine ali posamična krmila

označujejo z izrazom ‚ekološki' ali njegovo izpeljanko ‚eko', posameznim ali z dodanim imenom proizvoda, njegovih sestavin ali znamko."

9 Glede na tretji in peti pododstavek obrazložitve tega kraljevega odloka se je ta sprememba izkazala za nujno v izogib vsaki dvoumnosti glede izrazov, ki so na podlagi Skupnostne ureditve pridržani ekološki pridelavi, in za izključitev zmede, ki lahko nastane pri potrošnikih, upoštevajoč dejanski položaj v živilskem sektorju v Španiji, v katerem je uporaba izraza ‚bio' postala pogosta za oznako živilskih proizvodov z nekaterimi značilnostmi, ki niso povezane s postopkom ekološke pridelave.

Postopek v glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

10 Comité Andaluz de Agricultura Ecológica je pri Tribunalu Supremo vložil tožbo, ki se nanaša na zakonitost Kraljevega odloka št. 506/2001.

11 Po mnenju tega sodišča je rešitev postopka v glavni stvari odvisna od pomena in smisla, ki se da Uredbi št. 2092/91, zlasti njenemu členu 2. Zaradi zahteve po pojasnitvi Sodišča je Tribunal Supremo predlagalo, naj vprašanje za predhodno odločanje obsega to uredbo, v obliki, kot izhaja iz Uredbe št. 392/2004, ki je začela veljati po vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe.

12 Predložitveno sodišče predlaga preizkusiti dvome o skladnosti, s Skupnostno ureditvijo, nacionalnih določb, ki pridržijo le izraz „ecológico", njegovo predpono „eco" in njihove izpeljanke za postopek ekološke pridelave, medtem ko pusti na voljo izraz „biológico", njegovo predpono „bio" in njihove izpeljanke za proizvode, ki ne ustrezajo tem zahtevam.

13 Iz teh razlogov je Tribunal Supremo prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali Uredba [št. 2092/1991], dopolnjena z Uredbo [št. 1804/1999], šteje v vseh državah članicah izraze ‚biologique' in ‚écologique' in njihovi predponi ‚bio' in ‚éco' kot označbe, ki pri kupcu ustvarjajo vtis, da so bili proizvod ali sestavine pridobljeni v skladu s pravili ekološke pridelave?

2. Ali Uredba [št. 2092/1991], dopolnjena z Uredbo [št. 1804/1999], nujno pridržuje v vseh državah članicah izraze ‚biološki' in ‚ekološki' in njihovi predponi ‚bio' in ‚éco' za proizvode, ki so bili pridobljeni v skladu z normami, določenimi s to uredbo za ekološko pridelavo?

3. Ali člen 2 Uredbe [št. 2092/1991], dopolnjene z Uredbo [št. 1804/1999], v španščini pridržuje izraz ‚ecológico' in njegovo predpono ‚eco' za proizvode, ki so bili pridobljeni v skladu z normami, določenimi s to uredbo za ekološko pridelavo, na tak način, ki ni nujno v nasprotju z določbami evropske ureditve, da se v španščini uporabljata izraz ‚biológico' in njegova predpona ‚bio' za neekološke proizvode, če jih je uporaba tega izraza in te predpone spremenila v splošne izraze in predpone, ki v Španiji ne označujejo živil z določenimi značilnostmi, povezanimi s postopkom ekološke pridelave?"

Vprašanja za predhodno odločanje

14 S temi vprašanji za predhodno odločanje, ki jih je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2 Uredbe št. 2092/91, spremenjen z Uredbo št. 392/2004, razlagati v tem smislu, da prepoveduje, da imajo v Španiji proizvodi, ki ne izhajajo iz postopka ekološke pridelave, v etiketiranju, reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih oznako „biológico" ali predpono „bio".

15 Španska vlada meni, da člen 2 Uredbe št. 2092/91 ne prepoveduje uporabe izraza „biológico" ali predpone „bio" za proizvode, ki ne izvirajo iz postopka ekološke pridelave, kolikor je v seznamu tega člena za španski jezik omenjen zgolj izraz „ecológico". Kar zadeva Uredbo št. 2092/91, ki je bila spremenjena z Uredbo št. 392/2004, španska vlada prizna, da se lahko uveljavi druga razlaga, in navaja, da namerava prilagoditi nacionalno ureditev za namene, ki izhajajo iz tega postopka in iz postopka s tožbo za ugotovitev neizpolnitve obveznosti Komisija proti Španiji (glej sodbo s tega dne v zadevi C-135/03, Recueil, str. I-6909).

16 Grška in francoska vlada ter Komisija Evropskih skupnosti kot odgovor na vprašanje Sodišča menijo, da izhaja ne le iz zadnje različice Uredbe št. 2092/91, ampak tudi iz njene prejšnje različice, da morajo biti izrazi, ki v francoščini ustrezajo izrazoma „biologique" in „bio", enako zaščiteni v vsej Skupnosti. Če člen 2 Uredbe 2092/91 v besedilu, ki izhaja iz Uredbe št. 392/2004, predvideva, da se navedeni izrazi ali njihove izpeljanke „štejejo za označbe, ki se nanašajo na postopek ekološke pridelave v vsej Skupnosti in v vsakem uradnem jeziku Skupnosti", bi bilo treba le pojasniti pristop, ki je bil prisoten že v prejšnjem besedilu. Ta presoja bi izhajala med drugim iz druge uvodne izjave Uredbe št. 392/2004. Čeprav je, kar zadeva španski jezik, na

seznamu iz člena 2 Uredbe št. 2092/91 naveden le izraz „ecológico", bi morali biti izraz „biológico" in njegove izpeljanke enako zaščiteni v Španiji.

17 Iz točke 33 sodbe Komisija proti Španiji izhaja, da se je člen 2 Uredbe št. 2092/91 nanašal v zvezi z etiketiranjem proizvodov, ki izhajajo iz postopka ekološke pridelave, na „oznake, ki so v uporabi v vsaki državi članici" in „zlasti za izraze [...] ali [za] njihove običajne izpeljanke" s seznama, ki zopet uporabi enega ali dva izraza v zvezi s tem in velja za tedanjih enajst uradnih jezikov Skupnosti. Na tem seznamu je bil, kar zadeva pet jezikov od enajstih, le en izraz, ki ustreza „biologique" v francoščini. Za druge tri jezike je bil naveden le en izraz, ki ustreza francoskemu izrazu „écologique". V zvezi z nemškim jezikom sta bila nerazločno navedena dva izraza, ki ustrezata tema izrazoma, in za vsakega od preostalih dveh jezikov je bil omenjen drug izraz.

18 V zvezi s španskim jezikom je bil na seznamu iz tega člena omenjen le izraz „ecológico", vključno s predpono „eco", in ker različna uporaba v Španiji ni bila dokazana, Sodišče v okviru tožbe, ki jo je vložila Komisija, ni ugotovilo, da Kraljevina Španija s tem, da ni prepovedala proizvajalcem proizvodov, ki ne izvirajo iz postopka ekološke pridelave, uporabe drugih izrazov kot „biológico" ali „bio", ni izpolnila svojih obveznosti (zgoraj navedena sodba, v zadevi Komisija proti Španiji, točka 35).

19 Člen 2 Uredbe št. 2092/91, spremenjen z Uredbo št. 392/2004, natančno določa, da izrazi v različnih jezikovnih različicah iz tega člena nimajo izključne narave za države članice, ampak indikativno vrednost, ki vključuje tudi prevode v druge uradne jezike Skupnosti. Tako besedilo Uredbe, kar poudarja generalna pravobranilka v točkah od 26 do 29 svojih sklepnih predlogov, ustreza tehtanju trenutnih potreb skupnega trga živil, ciljev skupne kmetijske politike, ciljev okoljske politike in ciljev varstva potrošnikov.

20 Iz tega izhaja, da mora biti v Španiji poleg izraza „ecológico“ odslej tudi prevod izraza „biologique“, katerega ustrezni izrazi so večkrat omenjeni na seznamu v navedenem členu 2, enako pridržan za proizvode, ki izvirajo iz postopka ekološke pridelave.

21 Ta nova formulacija kljub besedilu druge uvodne izjave Uredbe št. 392/2004, po kateri se je treba „izogibati vsaki napačni razlagi“, ki bi vplivala na vsebino Uredbe št. 2092/91. Dejansko, sprejetje nove verzije navedenega člena 2 dopušča domnevo, da je zakonodajalec želel spremeniti Uredbo št. 2092/91, ne pa jo pustiti nespremenjeno. Če tega ne bi želel, sprejetje zadevnih zakonodajnih sprememb ne bi bilo potrebno (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Španiji, točka 38).

22 Na vprašanja za predhodno odločanje je treba torej odgovoriti, da:

— je bilo treba člen 2 Uredbe št. 2092/91 razlagati v tem smislu, da ni prepovedoval, da imajo v Španiji proizvodi, ki ne izvirajo iz postopka ekološke pridelave, v etiketiranju, reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih oznako „biológico“ ali njeno predpono „bio“,

— je treba isti člen 2, kot je bil spremenjen z Uredbo št. 392/2004, razlagati v tem smislu, da odslej prepoveduje, da bi imeli v Španiji taki proizvodi v etiketiranju, reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih oznako „biológico“ ali njeno predpono „bio“.

Stroški

23 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Člen 2 Uredbe Sveta (EGS) št. 2092/91 z dne 24. junija 1991 o ekološki pridelavi kmetijskih proizvodov in označevanju tovrstno pridelanih kmetijskih proizvodov in živil, kot je bila spremenjena z Uredbo št. 1804/1999 z dne 19. julija 1999, da se vključi živinoreja, je bilo treba razlagati v tem smislu, da ni prepovedoval, da imajo v Španiji proizvodi, ki ne izvirajo iz postopka ekološke pridelave, v etiketiranju, reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih oznako „biológico“ ali njeno predpono „bio“.**

2. **Isti člen 2, spremenjen z Uredbo št. 392/2004, je treba razlagati v tem smislu, da odslej prepoveduje, da bi imeli v Španiji taki proizvodi v etiketiranju, reklamnem gradivu ali poslovnih dokumentih oznako „biológico“ ali njeno predpono „bio“.**

Podpisi